

Memo communicatie Stad over Afspraken Rijk

Deze notitie bevat een overzicht met een aantal vraagstukken betreffende de communicatie-activiteiten vanuit de stad over de afspraken met het Rijk.

Het gaat om:

1. Positie Stad in het aardbevingendossier en bestuurlijke dilemma's
2. Kernboodschappen en bestuurlijke Q&A's voor afspraken tussen Stad en Rijk
3. Q&A's die richting inwoners gebruikt wordt vanaf 9 feb (onder voorbehoud)
4. Bijlage input persbericht voor afspraken met het Rijk

1. Positie Stad in het aardbevingendossier

Een centrale vraag die regelmatig terugkomt is wat nu de positie van de Stad is in het aardbevingendossier. Specifieker: Is de Stad nu wel of niet onderdeel van het aardbevingsgebied? En nog specifieker: Is de gemeente Groningen ook een bevingsgemeente, net als de negen in het kerngebied? Wel of niet geassocieerd worden met de bevingen heeft consequenties. Wel onderdeel zijn maakt het gemakkelijker aan te sluiten bij regelingen die het Rijk met de regio maakt. Nadeel is dat beeldvorming over de Stad als bevingsgemeente een negatief effect heeft op het imago en op de economische continuïteit van de Stad. Wat is binnen deze context dan de juiste opstelling?

Hierover valt het volgende te zeggen:

- Met ruim 3.500 schademeldingen vanuit de stad en in het laatste halfjaar twee voelbare bevingen in de stad is niet vol te houden dat de stad en aardbevingen niets met elkaar gemeen hebben. Alleen Delfzijl en Eemmond hebben meer meldingen van schade.
- In de Stad gaat het in vergelijking met de negen kerngemeenten wel over lichte schade.
- De stad heeft niet de historie van de kerngemeenten: jarenlange overlast en onveilige situaties, huizen in stutten en de verwachting op een aanzienlijk grotere kans op een zwaardere beving.
- De vraagstukken rond de aardbevingsrisico's zijn in de Stad van een andere orde: het gaat veel meer om mesoniveau: economische schade en leefbaarheid, gebouwen met een publieke functie, belangrijke infrastructuur, monumenten, een centrumfunctie voor de regio, niet zozeer om individuele problemen van huiseigenaren en de bijbehorende persoonlijke dramatiek.
- De stad wordt geraakt door de bevingen, ook figuurlijk, gezien de ligging van de stad aan de rand van het contourengebied. Bovendien wordt later dit jaar de positie van de stad binnen de contouren van het KNMI mogelijk een andere.

Moet de gemeente zich in dit licht positioneren als 'bevingsgemeente'? Het antwoord daarop is bij (sterke) voorkeur Nee. Bevingsgemeenten zijn de gemeenten in het kerngebied die al jarenlang te maken hebben met de soms ontwrichtende gevolgen van bevingen. De Stad valt daar niet onder. Wel heeft de stad in de aardbevingsproblematiek een eigen rol met eigen vraagstukken. Dat is ook de reden dat de gemeente pleit voor een eigen programma met aparte afspraken. De bestuurlijke lijn die tot nu toe gekozen is, die van status aparte, past bij deze opstelling en maakt ook verdedigbaar dat de stad wel onder de publieke regie valt, maar wel met eigen afspraken, toegesneden op de vraagstukken van de Stad.

Enkele dilemma's waar bestuurlijke keuzes vereist zijn:

- Hoe ga je als gemeente zelf om met de NPR-richtlijn? Voer je deze consequent door in je eigen projecten? Zo nee, waarom niet?
- Hoe kijkt het college bestuurlijk aan tegen ingeschatte risico's voor verschillende gebouwen? Moeten er gebouwen gesloten worden, waarvan bekend is dat zij kwetsbaar zijn bij zware bevingen?
- Waar leg je als gemeente de grens als het gaat om de veiligheid van bezoekers of gebruikers van gebouwen met hoge groepsrisico's?
- Hoe staat het college bestuurlijk tegenover partijen die de norm bij bouwactiviteiten naast zich neerleggen? Neemt het college daar afstand van, of is dat de verantwoordelijkheid van de bouwer, zolang de richtlijn nog geen bindend karakter heeft?

2. Kernboodschappen en Q&A's voor afspraken tussen Stad en Rijk

Kernboodschappen

Voor de Stad over de afspraken van maandag 9 februari (naar verwachting en onder voorbehoud)

NB De inhoud is breder dan hier geschetst. In deze notitie zoomen we in op de aparte afspraak Stad.

- Het is goed dat de stad met het Rijk is overeengekomen dat er voor de stad een eigen toegesneden aanpak komt, met het oog op veiligheid en de economische continuïteit van de stad.
- De aanpak voorziet in het maken van toekomstige afspraken over nieuwbouw en het vraagstuk van versterking in de stad Groningen.
- Gemeente en Rijk hebben samen de intentie te komen tot een structurele oplossing in de vorm van een breed programma voor de stad.
- De stad heeft zich daar steeds hard voor gemaakt. Goed dat er nu stappen worden gezet. Wel blijft de gemeente zich hard maken voor het verder terugdraaien van de gaskraan, zolang er nog zoveel onzekerheden zijn.
- Eerste stap is een bedrag van 50 miljoen euro dat beschikbaar komt om bouwprojecten doorgang te laten vinden en nader onderzoek te doen.
- Voor de korte termijn, tot 1 september, gaat de gemeente verder in beeld brengen of het nodig is om maatregelen te treffen bij een groot aantal publieke gebouwen (scholen, bibliotheken, sportcomplexen, etc) en in de openbare ruimte in de stad.
- In september wordt de NPR definitief vastgesteld. Dan is ook naar verwachting meer duidelijk over de seismische kaart voor de regio waaraan het KNMI werkt.
- Dat is het moment om te komen tot een structurele afspraak. Daarvoor brengen zij de komende maanden verder in beeld voor welke materiële en financiële opgave de stad staat. (inventarisatie bouwprojecten, meerkosten en versterkingsopgave).
- De eigen aanpak voor de stad valt onder het aandachtsgebied van de publieke regie.

Q&A Bestuurlijk Stad

Wat heeft u concreet bereikt voor de stad?

1 Op korte termijn is er een afspraak die ervoor zorgt dat alle lopende en geplande bouwactiviteiten kunnen blijven doorgaan. De motor kan zo blijven draaien.

2 Er komt op korte termijn een inventariserend onderzoek naar de veiligheid van openbare gebouwen en openbare ruimtes. Dat zal vanaf nu gestalte gaan krijgen.

3 We bereiden samen met EZ een meerjarig uitvoeringsprogramma voor, gericht op versterken van bestaande gebouwen t.b.v. de veiligheid.

Voor al deze activiteiten samen is (tot 1 oktober) is € 50 miljoen beschikbaar.

4. Er komt een rijksdienst die voor de twaalf betrokken gemeenten gaat werken. Ook voor de gemeente Groningen. Over de inrichting van deze rijksdienst worden de komende weken nadere afspraken gemaakt. Uitgangspunt daarbij is dat de dienst vestigingen krijgt in de provincie Groningen en in Den Haag.

Waarom eerst afspraken voor een halfjaar?

1. Met de € 50 miljoen kunnen op korte termijn diverse aangewezen en in de pijplijn zittende bouwprojecten blijven draaien, wat goed is voor de lokale economie.

2. Op 1 oktober verwacht de minister de definitieve NPR te hebben vastgesteld. Dan zijn nieuwe onderzoeksresultaten vanuit het KNMI beschikbaar rondom de seismiteit en de effecten daarvan op de bodem en de gebouwen. Deze resultaten worden betrokken bij de vaststelling van de uiteindelijke NPR.

Wat gaat de gemeente met die € 50 miljoen doen?

Op korte termijn is er een afspraak die ervoor zorgt dat alle lopende en geplande bouwactiviteiten kunnen blijven doorgaan. De motor kan zo blijven draaien. Dit bedrag wordt de komende maanden gebruikt om de te maken meerkosten -die moeten worden gemaakt op basis van het NPR-advies- mee te financieren. Het NPR-advies dient vanaf nu als leidraad voor alle lopende bouwactiviteiten. Het gaat daarbij om de meerkosten voor de 11 exemplarische gebouwen maar ook om een groot aantal gebouwen waarvoor reeds een bouwvergunning is verleend.

Wat betekent dat voor het Forum?

We gaan op korte termijn onderzoeken wat de gevolgen van de NPR zijn voor het vervolg van de bouw van het Forum. Dat wil zeggen: we verwachten hier volgende week meer over te kunnen zeggen.

Is de stad er nu met deze afspraken een beetje veiliger op geworden?

De stad ligt aan de rand van het aardbevingsgebied. Desondanks zijn er inmiddels 3500 schademeldingen. We zitten daarom bovenop het dossier. We gaan er vanuit dat we op de goede weg zijn, we zijn als stad voortdurend en constructief met EZ in gesprek, Stap voor stap zal de stad veiliger worden door de te treffen maatregelen. Maar zonneklaar, het tempo kan en moet hoger. Daarnaast blijven we er op wijzen dat maatregelen aan de bron, dus het verder terugdraaien van de gaskraan echt moet gebeuren.

De afspraken die het Rijk nu met de Regio heeft gemaakt richten zich met name op het kerngebied. Zit de Stad niet aan het einde van de rit?

De stad is solidair met de regio. De problemen in het ommeland zijn van een andere orde dan in de stad. Omdat het in de stad gaat om grote aantallen, veel openbare gebouwen, hoogbouw, instellingen,

economische ontwikkeling etc... maken wij apart afspraken met Rijk. Zodanig dat stad en ommeland parallel aan de slag kunnen met het aardbevingsbestendig maken van hun gebouwen, infrastructuur.

3. Q en A's n.a.v. afspraken Rijk-Regio 9 februari

(zowel voor de G9-gemeenten, Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer als de gemeente Groningen)

Opmerking vooraf: de opgave is vragen te beantwoorden die we kunnen verwachten van inwoners. Inwoners stellen vragen over hun eigen situatie. Die is deels geografisch bepaald (per gemeente) en deels thematisch (veiligheid, geld). Leidraad: de vijf w's. Wat betekent dit, wanneer, waarom, waar, wie zegt dit?

Opmerking 2: de QenA's moeten niet zijn gericht op de beantwoording van alle denkbare vragen, maar van algemene vragen. De eerste lijnopvang, als het ware.

Opmerking 3 . Dit is een dynamisch document. Dat betekent dat er de komende dagen, weken aanvullingen resp. wijzigingen op zullen komen. N.B. Vanuit het Ministerie van Economische Zaken, CVW en NAM worden eveneens over de NPR nog aanvullende Q&A's verwacht.

Bij ingewikkelde vragen over waarde van woningen, schadeloosstellingen luidt het antwoord: dat moet nog worden uitgewerkt, óf: daarvoor moet u een afspraak maken met CVW of met uw gemeente.

1 Algemeen

Wat hebben Rijk, provincie en gemeenten afgesproken op 5 februari?

Op hoofdpunten is er een akkoord over een aantal zaken. Zie ook het persbericht dat vrijdag 6 februari wordt gepresenteerd. Dit persbericht zal ook op de diverse websites worden gepubliceerd.

-Nieuwe NPR-richtlijn voor huizen en andere gebouwen.

Deze Nationale Praktijkrichtlijn komt in plaats van de tijdelijke richtlijn van mei 2014. De komende maanden zal deze zgn. groene NPR verder worden ontwikkeld. In september wordt een definitieve versie van de NPR vastgesteld. De NPR is nog steeds niet afdwingbaar. In 2017 zal de NPR dwingend worden opgenomen in het Bouwbesluit. De NPR richt zich op maatregelen die nodig zijn om aardbevingsbestendig te bouwen, zowel bij nieuwbouw als bij bestaande bouw. De NPR gaat nog niet over infrastructuur. De nieuwe NPR-richtlijn is voorzien van een impact-advies. Dat wordt nu voorgelegd aan deskundigen in de bouwwereld, maar ook aan een commissie. Deze bekijkt hoe kan worden toegewerkt naar het bouwbesluit (met alle bestaande onzekerheden) en wat er gedaan kan worden om de nu beschreven impact in positieve zin bij te stellen. De NPR geldt voor alle gemeenten.

-Garantiefonds achterstallig onderhoud.

Hierbij gaat het om woningeigenaren die zelf de kosten van achterstallig onderhoud niet kunnen opbrengen, waardoor het aanpakken van schade of preventie wordt belemmerd. Deze kunnen straks een beroep doen op een fonds. Dit garantiefonds geldt voor de 9 gemeenten en wordt verder uitgewerkt.

-Regeling waardedaling

Momenteel is er een voorlopige regeling om waardedalingen van woningen in vergelijking met referentiegebied te compenseren. Deze regeling wordt aangepast. Een van de veranderingen is dat in het vervolg, voorafgaand aan verkoop, een waardebeoordeling wordt gegeven in plaats van taxatie achteraf.

Meer informatie hierover wordt op korte termijn verwacht.

-Meerkosten nieuwbouw en verbouw

Afgesproken is dat voor de korte termijn de meerkosten voor nieuwbouw en verbouw in de 9 gemeenten worden vergoed. Met de gemeente Groningen worden aparte afspraken gemaakt.

-Schadeloosstelling bewoners

Er komt een regeling voor bewoners in het bevingsgebied (G9 gemeenten) die hun woning willen of moeten verlaten. Uitwerking volgt.

-Vorming publieke dienst.

De overheden hebben besloten tot de vorming van een overheidsdienst onder verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid, die deels in de regio werkt en deels in Den Haag. In deze dienst werken de 9 gemeenten en de stad samen. Ook met Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde wordt nauw samengewerkt. Het gaat om een dienst die met doorzettingskracht regie gaat voeren op het aanpakken van de gevolgen van gaswinning. Een kwartiermaker zal de komende maanden deze dienst organisatorisch en inhoudelijk voorbereiden.

Wat is nieuw aan de gemaakte afspraken?

Het kerngebied aardbevingen wordt uitgebreid met de gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde. Er is nu een bouwnorm die gaat gelden voor nieuwbouw. De NPR is niet bindend, maar aanpassingen worden wel betaald door de NAM.

Wat heeft de gemeente Groningen met de minister afgesproken?

Op korte termijn is er een afspraak die ervoor zorgt dat alle lopende en geplande bouwactiviteiten kunnen blijven doorgaan. De economische motor kan zo blijven draaien. Er komt op korte termijn een inventariserend onderzoek naar de veiligheid van openbare gebouwen en openbare ruimtes. Dat zal vanaf nu gestalte gaan krijgen. De stad bereidt samen met EZ een meerjarig uitvoeringsprogramma voor, gericht op versterken van bestaande gebouwen t.b.v. de veiligheid. Voor al deze activiteiten t.b.v. de gemeente Groningen samen is (tot 1 oktober) is € xx miljoen beschikbaar.

Let wel, voor alles geldt: het akkoord wordt in september mogelijk aangepast, n.a.v. nader onderzoek naar seismiciteit en de effecten daarvan. In september worden op basis hiervan definitieve normen vastgesteld (NPR definitief).

2 Schade aan mijn woning

Alle vragen over schade aan woningen.

Verwijzen naar CVW (nieuw) of NAM (oud).

Wat gebeurt er als ik schade heb en niet in een van de gemeenten woon?

In principe wordt schade als gevolg van aardbevingen in het Groningenveld vergoed door de NAM. Neem contact op met CVW.

3 Nieuwbouw

Worden de meerkosten (als gevolg van toepassing van de NPR-richtlijn) van mijn lopende bouwproject vergoed?

Ja, dit geldt in het kerngebied van de 9 gemeenten. In september wordt opnieuw een besluit genomen over de NPR. Nog voor die tijd verwachten we dat het KNMI komt met een nieuwe contourenkaart. Er komt een tussenregeling voor bouwprojecten waarvan de bouwvergunning op 1 februari 2015 al is afgegeven of aangevraagd. Meerkosten worden tot een maximum van 15% van de totale bouwkosten vergoed. Nieuwbouwprojecten waarvoor de bouwvergunning ná 1 februari 2015 wordt afgegeven komen

in aanmerking voor een regeling die vanaf september 2015 (met terugwerkende kracht) zal gelden. Het Rijk maakt met de gemeente Groningen apart afspraken over nieuwbouw, maar ook daar geldt dat in principe de meerkosten worden vergoed.

4 Versterken van bestaande woningen

Wanneer begint het versterken van huizen?

Dat is al begonnen. Momenteel worden er al huizen versterkt. Het CVW gaat hier de komende tijd mee verder. De planning is om in 2015 3.000 woningen te versterken en in 2016 5.000 woningen.

Hoeveel huizen moeten worden versterkt?

Exacte aantallen zijn nu niet te geven. Het gaat om een inschatting die nader moet worden onderzocht. Zo geeft de Stuurgroep NPR - met de kennis van nu – aan dat een mogelijk een aantal van ongeveer 35.000 huizen zal moeten worden versterkt. De stuurgroep adviseert daarbij te werken vanuit het centrum van het gebied, het kerngebied rond Loppersum. Later dit jaar, waarschijnlijk in september verschijnt een nieuwe contourenkaart van het KNMI. Ook wordt de NPR dan definitief. Dan zal op basis van de meest actuele informatie een betere inschatting te maken zijn van het aantal te versterken huizen in de komende jaren.

5 Risico's en veiligheid

Wat is de maximale kracht van bevingen waar momenteel rekening mee wordt gehouden?

De berekeningen geven aan dat er voor de korte termijn (3-5 jaar) rekening gehouden moet worden met een maximale bevingsmagnitude van 4,1 op de schaal van Richter en een bijbehorende grondversnelling van 0,12g. Er is daarbij een kans van 10% (dat is gelijk aan eens per 10 jaar) dat de magnitude sterker is dan 4,1 of de piekgrondversnelling hoger dan 0,12g. Op de lange termijn worden de verwachtingen onzekerder. Er loopt een onderzoeksprogramma om betere voorspellingen te kunnen doen.

Woon ik nog wel veilig?

Daar is geen algemene uitspraak over te doen. Feit is wel dat de kans op persoonlijk letsel door aardbevingen heel klein is. Maar we vinden wel dat maatregelen noodzakelijk zijn om het risico verder te verkleinen. Het toepassen van de nieuwe NPR richtlijn kan daarbij helpen.

Ik ben bang/voel me onveilig/maak me grote zorgen. Bij wie kan ik daarvoor terecht?

U kunt bellen met het CVW. Daar zijn medewerkers die u verder kunnen helpen. Ook kunt u contact opnemen met de GGD of uw eigen huisarts.

6 NPR en Impact analyse

Waarover gaat de NPR?

De NPR gaat over alle gebouwen. Niet over infrastructuur zoals bruggen en viaducten.

Over welke woningen gaat het Impact Assessment?

Het impact assessment is een analyse van toepassing van de NPR richtlijn op woonhuizen en welke consequenties dat heeft. De analyse is opgesteld door de Stuurgroep NPR, dat is een adviesorgaan ten dienste van de Minister van EZ. Rijtjeshuizen, twee onder een kap, vrijstaand, boven- en benedenwoningen, portiekwoningen. Niet opgenomen zijn appartementen en flats.

Wat zijn de inschattingen vanuit dit impact assessment?

De stuurgroep schat in dat 30.000 – 90.000 huizen niet voldoet aan de NPR richtlijn. De focus is gericht op de ca. 35.000 huizen met een veiligheid risico groter dan 1 op 10.000. Het assessment bevat een

advies over hoe zoveel mogelijk van deze huizen zo spoedig mogelijk kunnen worden versterkt (de zgn. 50% NPR-richtlijn).

Wat betekent dit voor mij?

Op dit moment is die vraag niet te beantwoorden. Of uw huis zal moeten worden versterkt zal in de toekomst moeten blijken. Daarvoor is eerst onderzoek nodig. De stuurgroep NPR adviseert om eerst de huizen te onderzoeken die niet voldoen aan de richtlijn en die dicht bij het kerngebied rond Loppersum liggen. De komende periode zal duidelijk worden hoe en wanneer dit wordt opgepakt. Daarbij zal naar verwachting de publieke regie-organisatie een belangrijke rol gaan spelen.

Moet ik er rekening mee houden dat ik mijn huis uit moet?

De maatregelen die nodig zijn voor versterking kunnen ingrijpend zijn. Daarom moet u ermee rekening houden dat er een kans bestaat dat u tijdelijk elders onderdak aangeboden krijgt. In een onbekend maar klein aantal gevallen kan sloop aan de orde zijn.

7 Meer informatie

Hoe kan ik meer informatie krijgen?

Meer informatie vindt u op de website van uw gemeente.

Daar vindt u andere de inhoud van het akkoord, persberichten, en onderliggende stukken. U kunt ook bellen met uw gemeente (KCC, gemeentehuis) of het CVW.

Het melden van schade doet u bij het CVW: 0800-2896636. Het kan ook via hun website. www.cvw.nl.

Houdt u de huis-aan-huiskranten waar gemeentelijke informatie in wordt afgedrukt ook in de gaten.

BIJLAGE Concept pers/nieuwsbericht

Korte termijn 50 miljoen euro beschikbaar

Stad maakt afspraken met Rijk over aanpak bevingen

Het Rijk stelt op de korte termijn 50 miljoen euro beschikbaar aan de stad Groningen voor de aanpak van bevingen. Het bedrag is bedoeld om het komende half jaar, tot 1 september, de meerkosten van aardbevingsbestendig bouwen voor een aantal gebouwen en bouwprojecten te vergoeden. De komende maanden worden ook gebruikt om verder onderzoek te doen naar de maatregelen die nodig zijn bij een groot aantal publieke gebouwen, zoals scholen en bibliotheken. Tevens vindt de komende tijd een scan plaats van de openbare ruimte, waarbij bijvoorbeeld gekeken wordt naar loszittende elementen aan gebouwen. Stad en EZ trekken hier samen in op. Met deze afspraken is een begin gemaakt om te komen tot een langjarig programma voor de stad, met afspraken over de financiering ervan. De stad en het ministerie van EZ praten daar de komende maanden verder over.

De afspraken met het ministerie zijn bedoeld om de continuïteit van de stad en de veiligheid van inwoners ook in de toekomst te garanderen. Voor de gemeente Groningen is dit van het grootste belang. De stad heeft een belangrijke centrumfunctie, qua werk, onderwijs, cultuur, bedrijvigheid en wonen. De afspraken op de korte termijn zijn er vooral op gericht om te voorkomen dat bouwprojecten stilvallen, omdat er bijvoorbeeld onduidelijkheid ontstaat over de meerkosten die nodig zijn. Het gaat daarbij om bouwprojecten, waarvoor inmiddels een bouwvergunning is verleend, evenals voor gebouwen waarbij voor 1 oktober noodzakelijke en onomkeerbare uitgaven aan de orde zijn om voldoende bestendig te zijn tegen aardbevingen.

De gemeente Groningen is over de aanpak met het ministerie van EZ tot overeenstemming gekomen als onderdeel van de onderhandelingen die de afgelopen weken tussen regio en Rijk plaatsvonden. De stad trok in de onderhandelingen gezamenlijk op met de buurgemeenten en de provincie. Zo komt er een publieke organisatie die zich gaat bezighouden met de regie op de versterkingsopgave in de regio. De gemeente Groningen gaat onder deze publieke regie vallen, maar krijgt wel een aparte status met eigen afspraken over de aanpak in de stad. Hier is voor gekozen omdat het vraagstuk van aardbevingen in de stad van een andere orde is dan in het ommeland. Immers, de stad is dichtbevolkt, telt veel publieke gebouwen, hoogbouw, belangrijke infrastructuur en grote instellingen op het gebied van kennis en zorg.